

Josef Polcer: *Desatero (Ex 20 a Dt 5): Exegeze, zasazení v kanonickém a historickém kontextu a teologický profil*, bakalářská práce, předloženo 31. 7. 2014

I. Shrnutí

Bakalářská práce Josefa Polcera je vcelku zdařilým pokusem o exegeticky a teologicky odpovědné uchopení starozákonního Desatera, textu, který je ve Starém zákoně ve dvou lehce odlišných verzích a jehož dějiny působení zdaleka předčí dějiny jeho vzniku. Práce je napsaná v oboru starozákonním a to je také rovina, na níž autor svou argumentaci vede. Bonusem navíc jsou občasná výlety do oblasti systematické teologie či teologické etiky. Práce je přehledně strukturovaná. V první kapitole (str. 7-12) se stručně zastavuje u některých momentů bádání o vzniku Desatera. Ten charakterizuje jako postupné opuštění představy, že Desatero představuje původní substrát víry starozákonního Izraele, a příklon k představě, že Desatero představuje spíše pozdější shrnutí monoteistických snah, jež autor spojuje s historickým působením krále Jošijáše. Ve druhé kapitole (str. 13-17) se věnuje literárně kanonickému kontextu. V návaznosti na studii Martina Prudkého připomíná epifanický, kanonický a trvalý charakter Desatera, jak plyne z vlastního textu ve Starém zákoně. S výše zmíněnou představou Desatera jako shrnutí deuteronomistické teologie je poněkud v napětí autorovo převzetí teze Jiřího Beneše a Jana Hellera o původnější verzi v Exodu, oproti níž je rozsáhlejší verze v Dt výsledkem vlivu ústní tradice (str. 15).

Autor dále přehledně třídí různé způsoby dělení Desatera v různých tradicích (židovské, reformované, pravoslavné a luterské a římskokatolické).

Nejrozdáhlejší část práce pak představuje exegeze ebou verzí Desatera (str. 18-41). Autor postupuje po jednotlivých příkázání, všímá si zvláštností hebrejských formulací a bohatě využívá sekundární, nezřídka i cizojazyčné literatury. Anižby to zdůvodnil, příklání se autor k číslování pravoslavnému -- a jednotlivá příkázání představuje v další argumentaci vždy jako první, druhé... příkázání.

V Závěru (str. 42) zdůrazňuje -- s rozsáhlou citací studie Martina Prudkého -- Bohem danou normativitu Desatera, která jako taková spíše než v jednotlivých požadavcích, vznášených na člověka, je neustálou inspirací také dnes.

II. Hodnocení

Práce Josefa Polcera vyniká jazykovou vytríbeností a exegetickou kompetencí při zpracování původního hebrejského textu. Snad až přílišná je přitom snaha podat syntetický obraz Desatera jako stále platného textu. Tato snaha autorovi poněkud zastínila vcelku živou debatu o vzniku a významu Desatera i skutečnost, že příklon na jednu stranu sporu vylučuje příklon na druhou stranu. V úvahách o vzniku autor kupodivu nezmiňuje dostupné práce Finkelsteina nebo Devera v češtině, které jsou dnes pro takřka jakýkoli pokus o historickou rekonstrukci dnes nezbytností. Značně volná je kázeň při citování odborné literatury. Většinou použitý úzus "Příjmení, Křestní jméno, Název knihy, Město vydání Rok, strana" je nezřídka nahrazen městem vydání v závorce, uvedením pouze příjmení autora apod. Tu a tam se v textu objeví chyba gramatického rázu (Str. 42: Příkazy a zákazy pak sloužili...), nebo taková, která plyne z nesprávného překladu nebo neznalosti domácí terminologie (např. pozn. 62 na str. 19, kde je řeč je o targumu Pseudo-Jonathae). Problematická je praxe uvádění hebrejského textu s přízvuky.

III. Závěr

Výhrady uvedené v předchozím odstavci nemohou zkazit celkově dobrý dojem z předložené práce. Navrhují hodnotit ji stupněm B -- velmi dobře.